

USAID
DU PEUPLE AMERICAIN

Firaismonim-pirenena, Zon'olombelona, Sisinkevitra

amin'ny sehatry ny rano, fanadiovana, fidiovana

BOKY MPIOFANA

BushProof

LASI-PIOFANANA

**Firaisamonim-pirenena,
Zon'olombelona,
Sisin-kevitra**

amin'ny sehatry ny rano, fanadiovana, fidiovana

TENY FANOLORANA

Ny famolavolana ity lasi-piofanana ity dia miainga amin'ny finiavan'ny Tetikasa Rural Access to New Opportunites of Water, Sanitation and Hygiene (RANOWASH) hampahalala, hanatsara sy hampaharitra ny asa fitandroana ny zo fotora sy fisitrhana feno ny tolota rano, fanadiovana sy fidiovana. Io tetikasa io dia tanterahin'ny CARE, CRS, WATERAID, BUSHPROOF ary SANDANDRANO. Ny Governemanta amerikana no mamatsy vola azy amin'ny alalan'ny USAID-Madagascar.

Misehatra amin'ny kaominina miisa 250 manerana ny faritra 7 eto Madagasikara (Vatovavy, Fitovinany, Alaotra Mangoro, Atsinanana, Vakinankaratra, Amoron'i Mania, Matsiatra Ambony) ny Tetikasa ary maharitra enina taona (2017 - 2023). Mikendry ny hisitrahany olona rehetra ny tolota rano, fanadiovana ary fidiovana lovainjafy mba hanatsarana ny fahasalamana, ny fiahiana ara-tsakafo ary ny fitandroana ny tontolo iainana ny tetikasa RANOWASH.

Ity lasi-piofanana ity dia anisan'ireo fiofanana miisa 11 notanterahin'ny tetikasa ary nohavaozina nandritra ny volana Aogositra ka hatramin'ny Oktobra 2021. Ahitana lohahevitra isan-karazany mifamatotra amin'ireo tanjona stratejika telo : (i) fanamafisana ny fitantanana sy ny fanaraha-maso ny rano, fanadiovana sy fidiovana; (ii) fampitomboana ny fandraisan'anjaran'ireo sehatra tsy miankina amin'ny fanomezana ireo tolota rano, fanadiovana sy fidiovana; (iii) fanafainganana ny fanatanterahana fitondran-tena arapahasalamana sy ny fampiasana io tolota io. Omena lanja manokana koa ny miralenta ahafahan'ny rehetra misitraka sy mandray andraikitra amin'ny fahazoana ny tolota rano, fanadiovana sy fidiovana.

Ity lasi-piofanana ity dia fitaovana enti-mampiofana ahitana ny boky ho an'ny mpampiofana ary boky ho an'ny mpiofana ary tahirin-kevitra samihafa azo ampiasain'ireo mpampiofana sy mpanatanteraka tetikasa ampiasaina. Novololaina izao lasi-piofanana izao hahafahana manaparitaka ireo fomba fiasa sy dingana ara-teknika mahomby, mitsinjo ny faharetan'ny zava-bitia.

Tolorana fisaorana sy fankasitrhana feno ireo mpiara-miasa, mpiantsehatra sy mpiara-miombon'antoka ara-teknika sy ara-bola nanolotanana tamin'ny fahavitan'izao famolavolana ny lasim-piofanana izao.

Taranja

|

**Fiaraisamonim-pirenena amin'ny
sehatry ny rano, fanadiovana,
fidiovana sy ny Andraikiny**

ANDIANY. |

Firaisamonim-pirenena

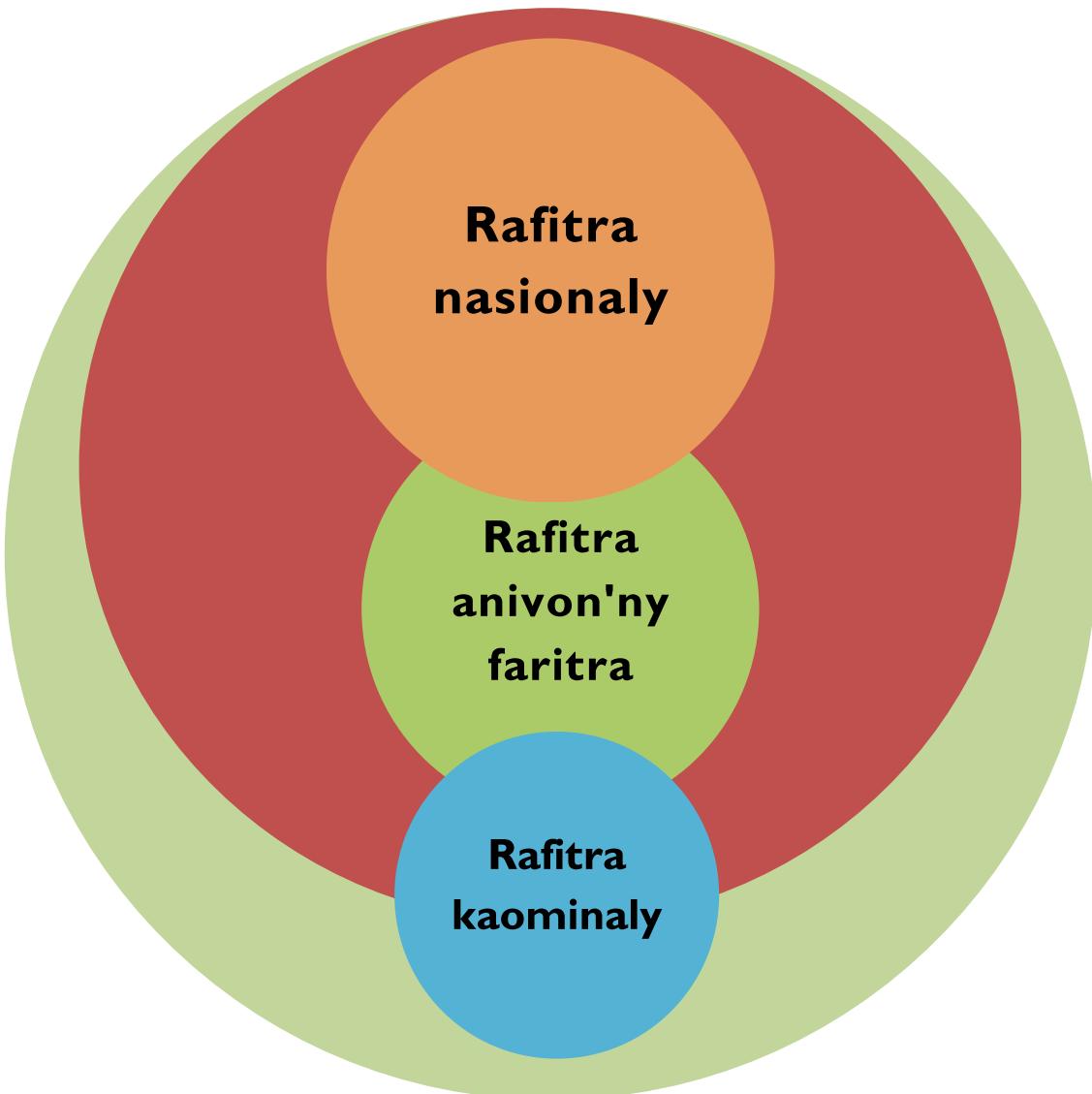
FIZARANA VOALOHANY

RAFITRA OSCEAH SY NY ANDRAIKINY

I. *Rafitry ny OSCEAH*

Firafitry ny OSCEAH amin'ny ankapobeny :

- Rafitra nasionaly : Manana Birao Nasionaly (BEN)
- Rafitra anivon'ny faritra : Manana Biraom-paritra (BER)
- Rafitra kaominaly : Manana birao anivon'ny kaominina.

Mpikambana anatin'ny birao

2. **Momba ny OSCEAH**

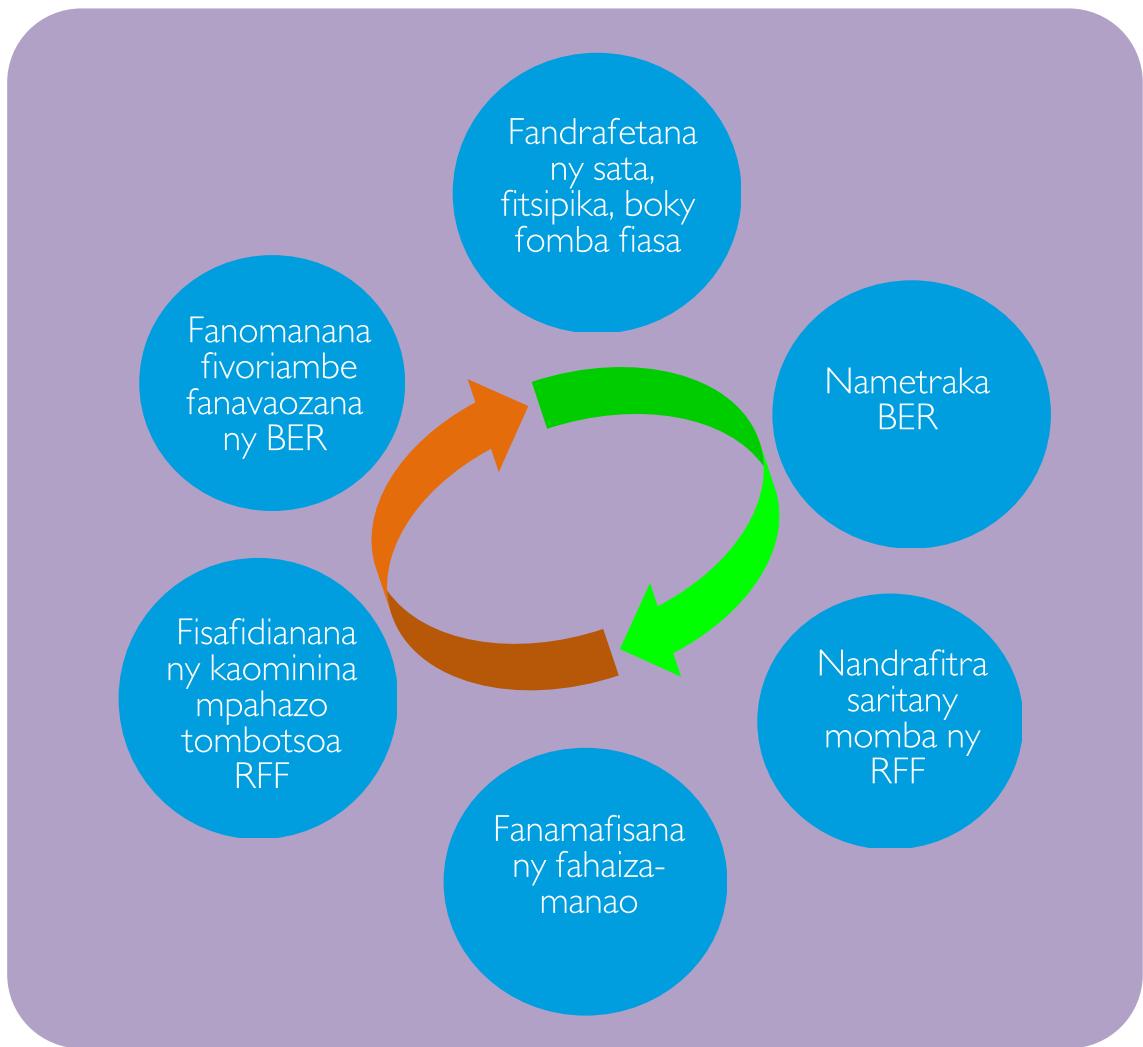
a) **Fanehoana ny tantara niorenan'ny OSCEAH ALAMA**

Famaritana ankapobeny :

- Niorenan'ny OSCEAH ALMA
- Niforina ny taona 2014
- Nahitana mpikambana miisa 15
- Komity Mpandrindra (comité de pilotage) no niantsoana azy tamin'izany. Namolavola ny sata, ny fitsipika fototra ary ny fomba fiasa tamin'izany. Nanomana ny fananganana ny BEN.

b) **Asa efa vita**

- Nandray anjara tamin'ny fandrafetana ny sata, fitsipika fototra, ny boky fomba fiasa ny OSCEAH
- Nametraka ny BER Alaotra Mangoro sy nanavao ny mpikambana araka ny voafaritra ao anatin'ny boky fomba fiasa
- Nanao ny saritanin'ny Faritra Alaotra Mangoro momba ny rano, fanadiovana, fidiovana
- Nananteraka fanamafisana ny fahaiza-manaon'ny OSCEAH Alaotra Mangoro mahakasika ny fomba fiasan'ny OSCEAH, ny serasera, ny fandresen-dahatra, ny fanentanana ary fampiofanana mpampiofana momba ny fandresen-dahatra ahazoana vokatra haingana
- Nandray anjara tamin'ny fisafidianana ireo Kaominina mpahazo tombotsoa amin'ny tetikasa rano, fanadiovana, fidiovana
- Fanomanana ny fivoriam-be hanavaozana ny BER.

d) Vokatra andrasana

OSCEAH tafatsangana sy miasa aradalàna amin'ny distrika sy kaominina

Mahavita fampiofanana sy fanamafisana fahaizamanao mahakasika ny : rafitra OSCEAH, sosokevitra ahazoambokatra haingana, sns.

3. Anjara andraikity ny tsirairay ao amin'ny OSCEAH

Misahana ny fandraharhana rehetra mikasika ny fikambanana, fikajiana ny antontan-taratasy mikasika ny fikambanana

Misolo toerana ny fikambanana eo amin'ny raharaha-panjakana, ny fifandraisana amin'ny fikambanana hafa na olon-tsotra, na ny raharaha ivelany rehetra

Manampy ny filoha amin'ny fanentanana ny asany araka ny fandaminan'ny filoha

Mitahiry ny antontan-taratasy rehetra, mandrindra ny fandaminam-pandaharana isaky ny fivoriana (fanomanana ny fivoriam-be)

Mitahiry sy mandrahara ny volan'ny Fikambanana (banky, ivotoerana mpampindrambola madinika, na ny fanao antanana). Hiarahana manao sonia miaraka amin'ny filoha ny famoahana izany, rehefa notapahin'ny birao

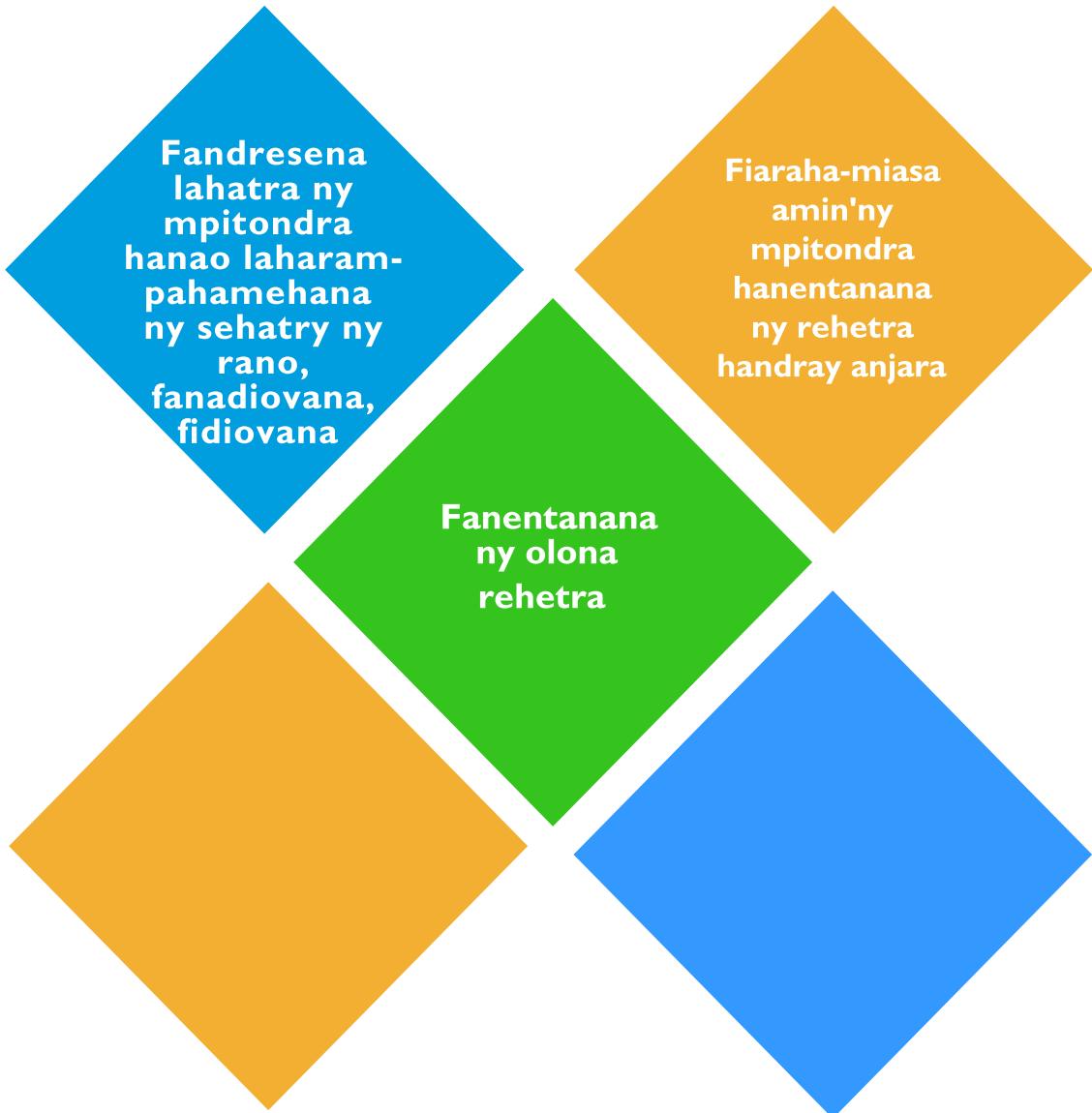

Manolo-tsaina ny birao, manaparitaka ny vaovao na fanentanana any amin'ny fikambanana misy azy avy

Atao indray mandeha isan-taona fara-fahakeliny Mankato ny asa vita sy ny tetibola ho an'ny taona manaraka
Mametraka ny laminasa hotanterahina sy mitsara ny tetibola ho an'ny taona manaraka

4. Asa ataon'ny OSCEAH

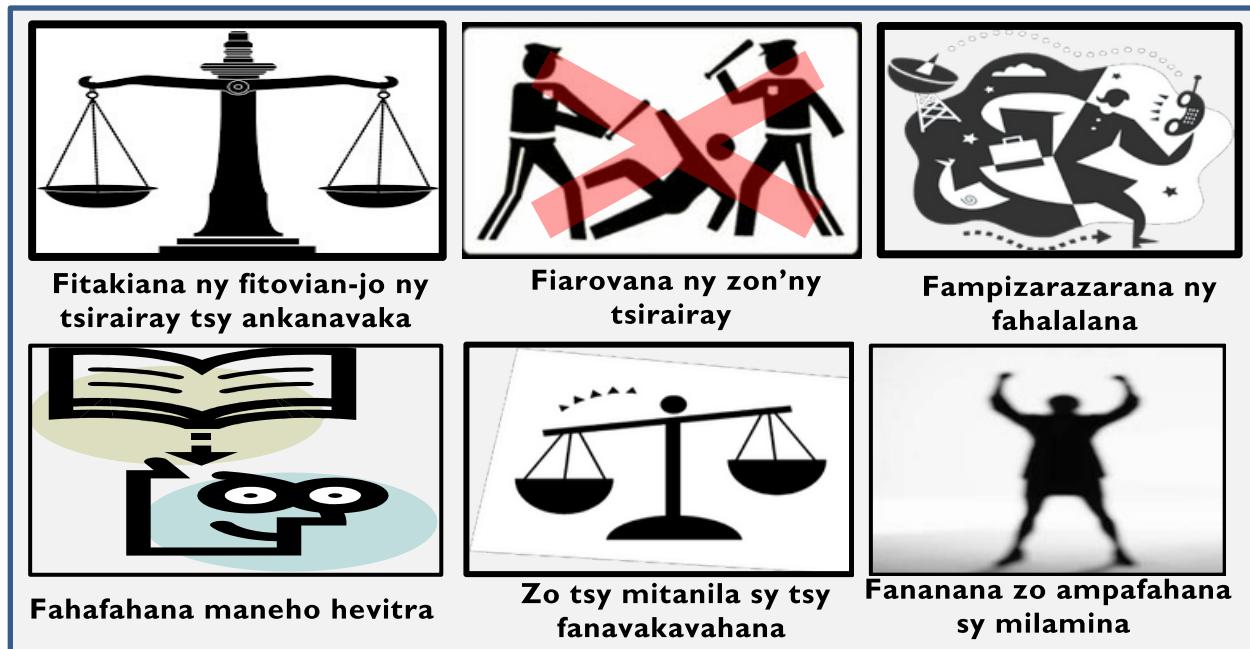

ANDIANY. 2

**Zon'ny olombelona amin'ny
sehatry ny rano, fanadiovana,
fidiovana**

FIZARANA FAHAROA ZON'OLOMBELONA

I. *Fampahatsiahivana momba ny zo fototra*

2. *Fampahatsiahivana fohy ny zon'olombelona mahakasika ny rano, fanadiovana, fidiovana*

Araka ny fanapahan-kevitry ny fivoran'ny Firenena mikambana :

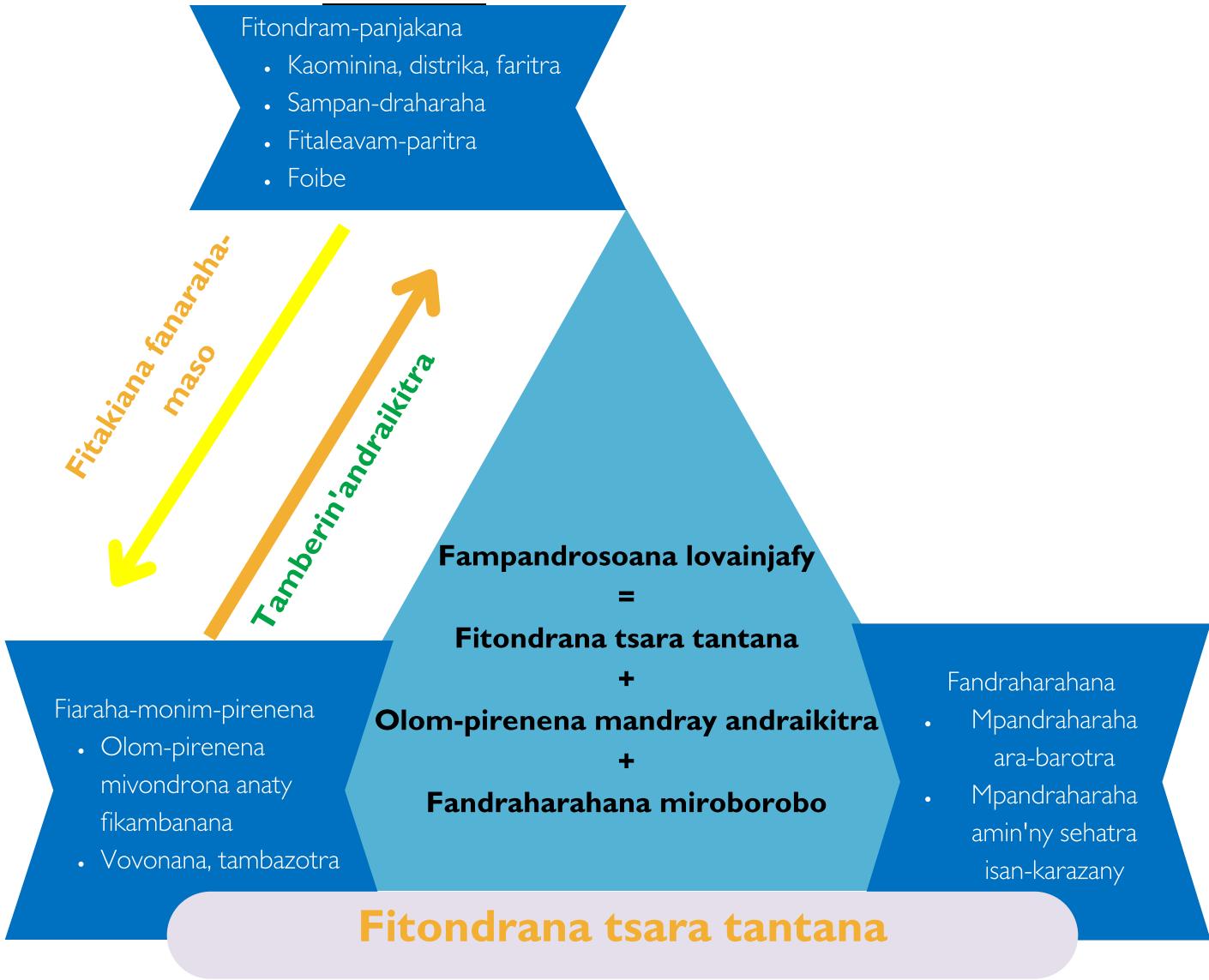
- Rano ampy tsara : isam-batan'olona sy isan-tokantrano, ho sotroina, hanaovana sakafo, hanadiovana, hidiovana
- Rano madio : tsy misy loto mety hanimba ny fahasalamana
- Fanadiovana azo antoka : mampisaraka ny diky/tay sy ny olombelona
- Akaiky sy afaka ampiasaina: na ao an-tokantrano na eo akaikin'ny trano, na eny amin'ny toeram-piasana, fianarana, fitsaboana, na andro na alina
- Takatry ny fahefa-mividy
- Tsy ahitana fanavakavahana, voatsinjo hatramin'ireo vondron'olona voailika eo amin'ny fiaraha-monina sy marofy
- Mangarahara ny mikasika azy ary mandray anjara ny mponina
- Tamberin'andraikitra : araka ny asam-pitsarana.

Famintinana momba ny “Zo amin’ny Rano sy Fanadiovana”

Filazana mahavariana	Zavatra manakaiky ny marina
Zo = maimaim-poana	Tokony ho takatry ny fahefa-mivid� ny fahazoana rano sy fanadiovana. Misy ny fandraisana anjara
Zo = tsy voafetra ny fampiasana ny rano sy fanadiovana	Ny zo no ahafahan’ny tsirairay mahazo rano sy fanadiovana sahaza azy
Zo = mahazo paompy isan-tokantrano	Mampiasa rano sady mitsinjo ny zon’ireo taranaka faramandimby Tokony hahazo rano koa ny gabone sy trano fidiovana
Tsy manaja ny zon’olombelona ny firenena iray raha tsy mahazo rano fisotro sy fanadiovana ny mponina ao aminy	Mandeha tsikelikely ny dingana fampidirana rano sy fanadiovana araka ny fisian’ny harendrano eo an-toerana

3. Fitondrana tsara tantana

ANDIANY. 3

Lalàna momba ny rano

FIZARANA FAHATELO LALÀN'NY RANO

Hevi-dehibe

Ireo andininny tsara ho fantatra :

I- Maha fananam-panjakana ny rano

And.2: Ny rano dia fananam-panjakana:

- Tsy azo amidy
- Tsy azo raisina ho fananan'olon-tsotra.

And.3: Ireo karazana rano voafehin'io andinin-dalàna io:

- Loharano
- Renirano
- Farihy na dobo.

And.28: Rano fisotro madio no omena tombon-dahiny raha misy famerana ny tahirin-drano azo ampiasaina.

2- Fampiasana ny rano ho an'ny daholobe

And.38: Ny rano jifaina ho sotroina dia tsy maintsy madio voakarakara na voajanahary.

And.39: Asa ho an'ny daholobe ny famatsiana rano fisotro sy fanadiovana tambabe.

3- Fiarovana ny tahirin-drano

And.12: Fandraisana fepetra manokana ho entina hanafoanana na hisorohana ny loza amin'ny fanaovana asa mety miteraka fahalotoana amin'ny tahirin-drano.

And.15: Fikajiana ny tahirin-drano sy sahan-driaka

- Fiarovana tsy maintsy atao : Protection immédiate (10 m)
- Fiarovana fohy ezaka : Protection rapprochée (30 m)
- Fiarovana lavitr'ezaka : Protection éloignée (100 m)

4- Fitompoan'ny asa famatsian-drano fisotro sy fanadiovana ho an'ny daholobe

And.41: Ny kaominina ambanivohitra sy ambonivohitra no tompon'ny fotodrafitr'asa famatsian-drano fisotro madio sy fanadiovana, amin'ny alalan'ny filan-kevitra kaominaly.

5- Famindram-pitantanana amin'ny mpandrahahara miankina na tsy miankina

And.45, 46: Famindram-pitantanana amin'ny mpitrandraka, olon-tsotra na orinasa miankina na tsy miankina, amin'ny fanatanterahana, fitantanana, fikojakojana ny fotodrafitr'asa.

- Fitantanana iombonana: Gestion communautaire
- Fitantanana kaominina mivantana: Gestion en régie directe
- Famindram-pitantanana amin'ny sehatra tsy miankina: Gestion déléguée (concession, affermage, gérance).

6- Famatsian-drano sy fanadiovana ho an'ny daholobe andoavam-bola

And.54: Andoavam-bola ny rano vatsiana ho an'ny daholobe, na eo amin'ny fatsakana iraisana na fampidiran-drano ho an'olon-tsotra.

And.55: Tokony tsy mihaotra ny 10% ny tentin'ny afakaba (hetra) harotsaka ao amin'ny kominina.

Ireo karazana famatsian-drano :

- Fanitarana (extension)
- Fikojakojana (entretien)
- Fanadiovana (assainissement).

7- Fanadiovana

And.16: Andraikitry ny kaominina ny fanafoanana ny faika avy any an-tokantrano.

And.66: Mizaka ny vidin'ny asa fandotoana nataony izay mandoto.

And.67: Iharan'ny sazy an-tranomaizina sy lamandy ny tsy fiarovana ny tahirindrano sy ny fitrandrahana herin'aratra amin'ny rano tsy nahazoana alalana.

ANDIANY. 4

**Drafitrasan'ny
firaismamonim-pirenena
amin'ny rano, fanadiovana,
fidiovana**

FIZARANA FAHA-EFATRA DRAFTRASAN'NY FIRAISAMONIM- PIRENENA

I. *Draftrasa sy ny ilàna azy*

- Hamaritana ny tanjona ho tratrarina amin'ny fotoana voatondro ary ahitana olona tompon'andraikitra.
- Ahafahana mamantatra ny lalana hizorana hanatanterahana ny tanjona.
- Manamora ny fandaminan'asa sy ny fanaraha-maso ny asa.

2. *Famolavolana ny draftrasa*

- Ny mpikambana rehetra ao anatin'ny OSCEAH no miaraka mamolavola ny draftrasa. Tsara raha misy mpanamora avy amin'ny mpikambana na avy ivelany.
- Asiana komity solontena vitsivitsy manatsara ny famaranana ny draftrasa. Tsara raha eken'ny besinimaro ny draftrasa voavolavola.

3. *Singa fototra hita ao anatin'ny draftrasa*

- Tanjona
- Asa
- Fe-potoana
- Tompon'andraikitra
- Tombana.

4. Fanatanterahana ny draftrasa

Tsy tokony mijanona ho soratra ny draftrasa fa miara-mientana amin'ny fanatanterahana ny mpikambana rehetra miaraka amin'ireo hery velona mpiaramisa sy mpahazo tombotsoa. Tsara raha halamina sy hifampizarana ny andraikitra rehetra amin'ny fanatanterahana azy. Atao ihany koa ny tombana araka ny fivoaran'ny draftrasa hanaraha-maso ny vokatra sy ny fiovana.

Taranja

2

**Sisinkevitra ahazoam-bokatra
haingana sy maharitra**

ANDIANY. |

Famaritana

I. Famaritana iombonana

Sisin-kevitra ve?

Fanohanana

Ady sisika

Fandresen-dahatra

Sisin-kevitra mahomby

Haitaky

- Fandresehan-dahatra mpanapa-kevitra ara-politika mba haka toerana mazava amin'izay tohanana.
- Tsy amin'ny alalan'ny hery, satria raisina ho namana ilay olona, fa araka ny tombontsoa hitarihana azy handray fanapahan-kevitra hiara-hiasa amin'ny lafiny sosialy na politika sy hanohana amin'ny lafiny samihafa.
- Fandomana ny hambo-pon'ny mpitonundra hahatonga azy handray andraikitra.

2. Fampitahana ny sisinkevitra sy serasera

Sisin-kevitra

Mazava tsara ireo dingana arahina avy amin'ny tompon'andraikim-panjakana

Mitonundra ho amin'ny hetsika matotra avy amin'ny mpitonundra ny hafatra

Maka fanapahan-kevitra hietsika sy hiasa ny olona

Serasera

Ny hafatra tiana hampitaina dia mazava ary miantefa amin'ny olona maro

Mahazo tsara ny hafatra ny mpaka-hevitra

Mahalala kokoa ny olona ny mpanao politika

3. Fampitahana ny sisinkevitra sy ny fiadina amin'ny fiovana avy hatrany

Ny fiadina ho amin'ny fiovana mivainga avy hatrany (na activisme) dia fomba iray entina hanentanana sy handresen-dahatra manoloana ny tranga iray ahitana hamehana. Misy ny mpitarika na antsoina hoe mpisehatra miady ho amin'ny fiovana mivaingana.

Ny sisinkevitra ihany koa dia fomba entina handresen-dahatra ho amin'ny fiovana ara-tsosialy na politika. Ny olona manao sisinkevitra dia “mpiaro” (défenseur) ny tranga na hevitra iray.

Sisin-kevitra

Mampiditra fomba fiasa anaty rafitra sy dingana

Fiovana mivaingana

Fanaovana hetsika mafy iray mivantana, matetika ahitana toe-javatra misy fifanolanana tsy handaniana tranga na hevitra iray

Mampiditra ny fandraisam-pitenenana imasom-bahoaka ny fitakiana

Mampiditra hetsika toy ny grevy

4. Tanjona "SMART"

Ny Tanjona dia manome torolalana mazava, voafaritra tsara, momba ny dingam-pandaminana milaza izay tokony hitranga amin'ny fotoana antomotra ezaka, ahafahana manatratra ny vina.

Ny tanjona iray dia mifanaraka amin'ny fenitra hoe “SMART”. Ny hevi-dehibe mikasika ny SMART :

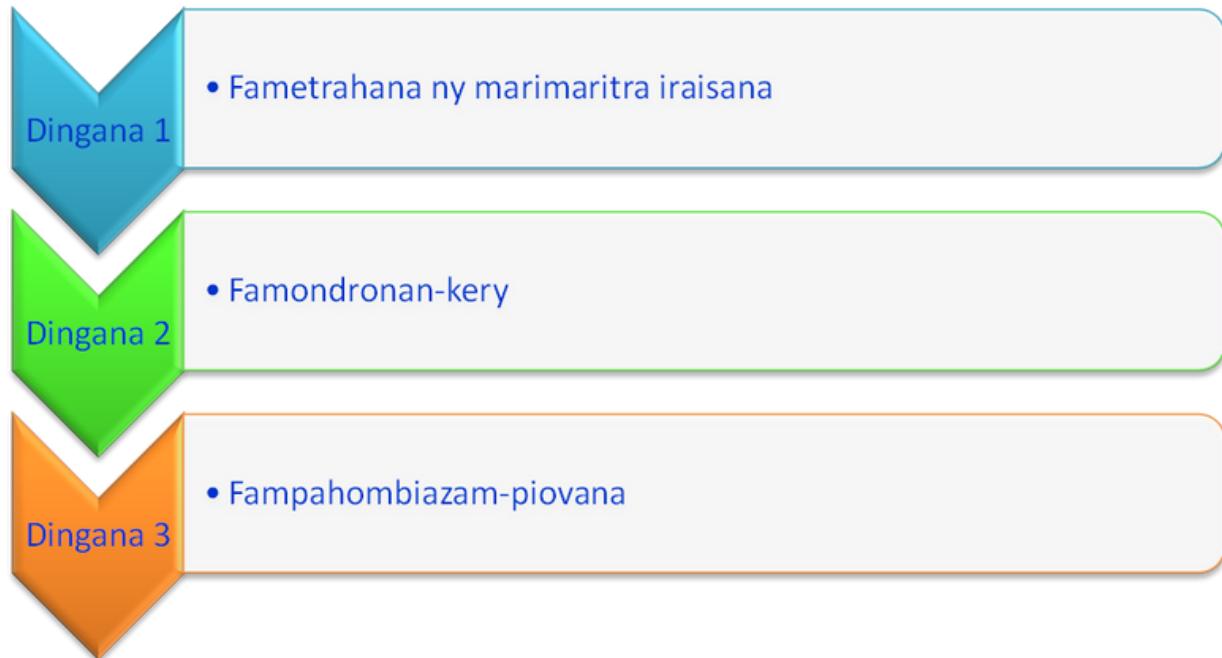
SMART

S	Voafaritra mazava ary tsotra sy mora azo atao	Spécifique
M	Azo refesina	Mesurable
A	Afaka ho takatra ary azo ekena	Acceptable
R	Afaka atao tsara, mifanarakana min'ny zavamisy	Réalisable
T	Voafaritra ara-potoana	Temporel

ANDIANY. 2

**Dingana arahina amin'ny
sisinkevitra**

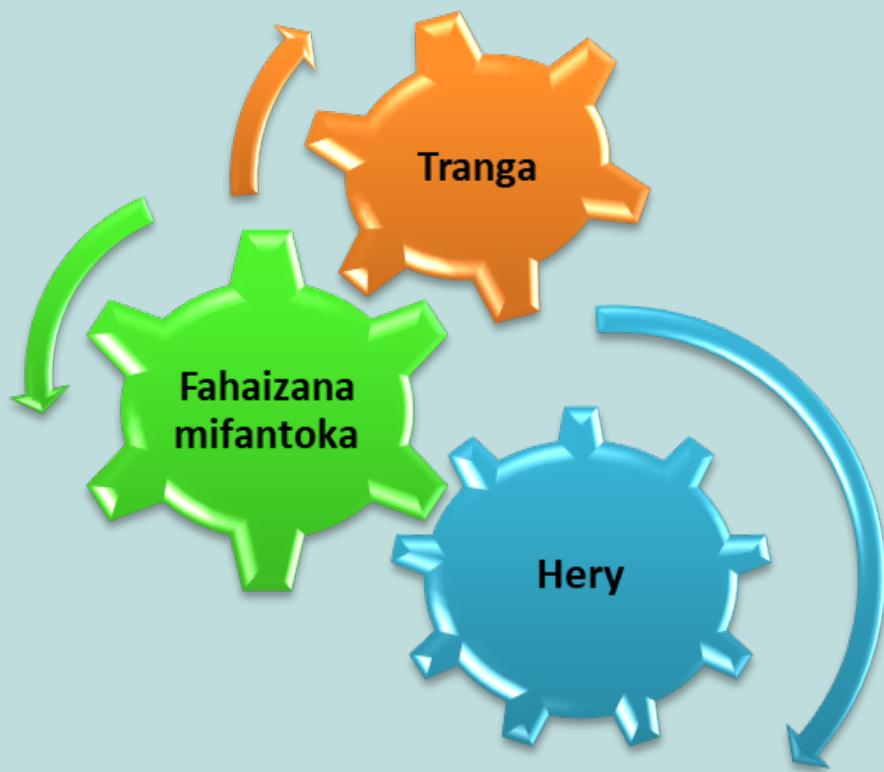
I. Dingana ho fahombiazan'ny sisinkevitra

2. Paikadin-tsisinkevitra OSCEAH

Ireo tsarambaratelon'ny sisinkevitra hahazoana vokatra haingana :

- **Famondronana ny hery sy fahaizana mifantoka amin' ireo tranga azo araraotina mba hahazoana vokatra goavana ao anatin'ny fotoana fohy.**

- **Fanarahana ireto lamina ireto :**

3. Ireo dingana amin'ny antsipiriany

Fijerena ny marimaritra iraisana	Famondronan-kery	Fampahom-biazampiovana
<ul style="list-style-type: none">• Manapa-kevitra iza no mpiaramiasa Mametraka tanjona SMART• Mijery ny mpanapa-kevitra fototra	<ul style="list-style-type: none">• Mamantatra ny zava-misy• Mahalala ny mpanapa-kevitra• Mahalala ny tena filàna	<ul style="list-style-type: none">• Mamolavola drafitr'asa arahina tetibola Manombana ny fivoarana• Manantanteraka sy manao tomban'ezaka

4. Ireo fitaovana enti-miasa amin'ny sisinkevitra

Misy ireo fitaovana manamora ny fanomanana sy fanatanterahana ny sisinkevitra.

Tabilao I : Olona handrafitra ny sisinkevitra

Tabilao 1				
Karazzany	Olona	Andraikitra	Asa Mpitaona & influenceur », Manam-pahaizana, Mpanelanelana, Fahaiza- manao	Telefonaina Mailaka
A : Sampandiaraharaha teknika Fanitra, Distrika				
B : Gouvernement /Rafitra ifotony (Kaominina)				
D : Sehatra tsy miankina				
E : Firaisamonitor-pirenenena				
E: Sehatra anjery manontolo				
G : Filambanana ara-pinoana				
H : Hafa (tanisaina)				

Tabilao 11 : Fijerena ny mpanapa-kevitra

Lalantsaina fototra	Anarana
	Fahalalàna ny lohahevitry ny sisinkevitra
	Soatovina
	Fahavonona hanao asa mivaingana avy hatrany

Tabilao 12 : Fijerena ny mpanapa-kevitra

Fifandraisana :	
Fihetsem-po :	
Lalantsaina :	

Tabilao 13 : Mpitonundra hafatra

Anarana :	
------------------	--

Tabilao 1 : Tanjona SMART - Tanjona ankapobeny

Tanjona SMART ankapobeny :	
-------------------------------	--

Tabilao 2 : Tanjona SMART - Tanjona ankapobeny

Tondro tratrarina :	
Tanjona SMART :	

Tabilao 2 : Tondro tratrarina

Fanamby ivelany	Soa fanararaotra

Tabilao 21 : Fanadihadiana

Olana fototra	Sakana

Tabilao 22 : Tondro tratrarina

Fanamby ivelany	Soa fanararaotra

Tabilao 3 : Tanjona SMART - Tanjona ankapobeny

Tondro tratrarina :	
Tanjona SMART :	

Tabilao 4 : Drafitrasa tsotra

Tanjona SMART	Dingana & Asa na hetsika atao	Tetibidy	Tompon' andraikitra	Tetiandro

Tabilao 5 : Tondro refim-pahombiazana

Enti-manana nomanina	Vokatra handrasana haingana

